

הפגיעה הנגרמת לבעלי כנף בעקבות הסחר בהם

ועדכון לגבי זוחלים

1. מכתב זה בא בתגובה לטיוטת מסמך המדיניות של רט"ג מפברואר 2023, "מדיניות הרשות בעניין הסחר בערכי טבע מוגנים ובחיות בר מוגנות (יבוא, יצוא, יצוא חוזר והכנסה מהים)", סוגייה שנידונה בשימוע ציבורי שערכה רט"ג ביוני 2023.

כל ההדגשות במובאות עמדה זו הוספו ע"י הח"מ.

2. טיוטת המדיניות מורכבת מארבעה עקרונות: שמירה על הטבע של ישראל, שמירה על הטבע העולמי, מניעת סכנה לבני אדם, ובסוף – "שיקולי צער בעלי חיים ושמירה על רווחה הולמת: יוגבל או ייאסר הסחר במינים אשר נדרשים בתנאי החזקה מיוחדים אשר האדם הסביר אינו יכול לספק עבורם תנאים הולמים בהתאם למסמך מדיניות החזקת חיות בר של רט"ג".

3. חברי פורום עורכי דין להגנת בעלי חיים, אנו נתמקד בעקרון אחרון זה. בדומה לשימוע הקודם שערכה רט"ג לעניין מדיניות סחר בחיות בר, גם בשימוע שנערך ביוני 2023, בולטת בהעדרה התייחסות מנומקת ומפורטת לשיקולי צער בעלי חיים בכל הנוגע לסחר בחיות בר. הצילום להלן, המופיע באתר של רט"ג¹, מדגיש נקודה זו: הצילום מתואר כ-"משלוח חוקי של בעלי כנף ממין כנר". כפי שיפורט להלן, הצפיפות הרבה ב"מגירות" בהן מאוחסנים ציפורי הכנר גורמת לסבל רב. סחר זה אולי חוקי מבחינת אמנת CITES אך הוא אינו עומד באיזונים הנדרשים על פי הדין הישראלי כפי שמחייבים חוק הגנת חיות הבר וחוק צער בעלי חיים. לאור הפגיעה הקשה הכרוכה בכך ולנוכח דרישות הדין כפי שפורטו בחוות הדעת המשפטית אליה מצורף מסמך זה, בהעדר תכלית מכפרת ואי עמידה במבחני החליפיות והמידתיות, החזקה אכזרית זו של ציפורים מנוגדת לאמות מידה ראויות הן מבחינה מוסרית והן מבחינה משפטית ומנהלית. כפי שפורט בחוות הדעת המשפטית אליה מצורף מכתב זה, זוהי האחריות והחובה שלכם לאסור זאת.

¹ <https://www.parks.org.il/article/sachar/>

4. ואם כך לגבי "משלוח חוקי" לשיטת רט"ג, קל וחומר לגבי הפגיעה הקשה בהברחות ובסחר לא חוקי, אשר עם הגיעו לישראל, מתערבב ו"מולבן" על ידי קיומו של סחר חוקי באותו מין.

5. שיקול צער בעלי חיים רלבנטי ביותר לא רק לתנאי החזקת חיית הבר בשביה, אלא גם בשלבים של לכידתה בטבע או גידולה בחוות רבייה, והובלתה כמוצר צריכה אל הצרכן שרוכש אותה. העקרון בטיוטת מסמך המדיניות, המתייחס לשיקולי צער בעלי חיים, עוסק אך ורק בהחזקת חיית הבר ומתעלם מהשלבים שקדמו להגעה ליעד הסופי. על רט"ג להתייחס לשיקולי צער בעלי חיים גם בשלבים אלה.

ראו לדוגמה תיאור של הסבל שכרוך בהעברת בעלי כנף לאחר לכידה אל השווקים :

"One of the most highlighted sources of ill-treatment of wildlife in trade has been the cruelty to which poached animals are subjected during the tortuous trip between harvest and end markets.

The higher the risk of detection, the more the smugglers hide the animals, often cramming them into boxes, suitcases and cages, with many dying before reaching their destination. This is indicative of the low prices these animals fetch in the lower tiers of this business and thus high mortalities are not a major concern to the smugglers. All communications campaigns targeting potential buyers of wild animals highlight the suffering and high mortalities (and hence higher conservation impacts) of the illegal business." ²

6. לגבי מינים של זוחלים, נזכיר שכבר הוגשה בעבר חוות דעת מטעם ועדת זכויות בעלי חיים של לשכת עורכי הדין בעניין השפעת הסחר על זוחלים ואנחנו נמצאים בדיון עם נציגי רט"ג בעניין, לגבי איסור/צמצום הסחר בזוחלים.

7. כפי שפורט בסיכום של חווה"ד הנ"ל -

"סחר בזוחלים כחיות מחמד מעלה שאלות אתיות על יחס האדם למינים אחרים. בעלי חיים אלה נחטפים מהסביבה הטבעית שלהם ונדונים לשנים רבות של סבל. הם מוחזקים בתנאים שמגבילים את תנועתם ובכלל אינם מאפשרים להם לקיים את התנהגותם הטבעית. ניתן לומר בוודאות כי סחר בזוחלים גורם להתאכזרות והתעללות בהם. בעלי חיים אלה הם חיות בר ומקומם בטבע, לא בחוות רבייה, מחסני אחסון, או בעסקים שמוכרים אותם, וגם לא בבתים פרטיים. "

8. בהזדמנות זו של גיבוש מדיניות סחר בחיות בר בכלל, נרחיב את הדיון לסחר במינים אחרים של חיות בר, ובעיקר בעלי כנף. בדומה לטענות שהעלינו לגבי זוחלים לעניין הפגיעה לרבות סבל פיזי ונפשי שסחר גורם להם באופן בלתי מידתי, יש לאסור כליל סחר בבעלי כנף כחיות מחמד, וזאת מטעמי צער בעלי חיים.

Ortiz-von Halle, B. (2018). Bird's-eye view: Lessons from 50 years of bird trade regulation & conservation in ² Amazon countries. TRAFFIC, Cambridge, UK.

9. עקב התפרצות מגיפת הקורונה בשנת 2020, סוגיית הסחר בחיות בר כמקור מגיפה זו וכן מגיפות ומחלות אחרות קבלה משנה תוקף והביאה לגל של מחקרים בתחום.³ במחקרים ניכרת מגמה ברורה הקוראת להפסקת הסחר בחיות בר כחיות מחמד.⁴

10. בהתבסס על מחקרים כמפורט להלן, נטען שלא ניתן להבטיח סחר אחראי ובר קיימא שהוא גם חוקי וגם אינו גורם לפגיעה בבעלי חיים, ולכן יש לאסור עליו כליל.

Global understanding, attitudes, and ethical standards are evolving to the extent that, in some markets, the negative impact on the lives of individual wild animals being exploited commercially is becoming increasingly socially and culturally unacceptable. However, currently there is no overarching body to regulate or address the impacts of the global supply of wildlife on animal welfare ... **A fundamental question is ... whether the conditions of the wildlife trade can be improved, from source to final destination, to a degree that enables wild animals to thrive, rather than merely survive**, during the trade chain whilst still generating a financial profit.⁵

הקריאה להטלת איסור על סחר בחיות בר מתחזקת בשנים האחרונות, גם בקרב הציבור הרחב וגם בקרב מדענים, המצהירים ש –

“an end to the commercial trade in wildlife should be our ultimate and more ambitious goal.”⁶

11. נתייחס במיוחד לסחר בבעלי כנף בהסתמך על נתונים המצביעים על שיעורי תמותה גבוהים ביותר עקב הסחר בהם. נטען כי לא ניתן עוד להצדיק את הסחר בבעלי כנף בשל **שיעורי תמותה של 75-90% בין לכידה לבין מכירה**.⁷

On grounds of welfare alone, **mortality rates of 75–90%** between capture and sale to the public make the practice unacceptable to most pet owners and most of the general public. The capture, holding, and transport procedures result in **fear, disease, and other suffering for each of these birds**. The taking of birds from the wild also has substantial negative impacts on conservation and biodiversity.⁸

12. שיעורי התמותה של ציפורים במהלך לכידה והובלה הם **הגבוהים ביותר מכל בעלי החיים האחרים הנסחרים על ידי בני אדם**.

D’Cruze, N.; Green, J.; Elwin, A.; Schmidt-Burbach, J. Trading Tactics: Time to Rethink the Global Trade in ³ Wildlife. *Animals* 2020, 10, 2456. <https://doi.org/10.3390/ani10122456>

“The sustainability of all human interactions with other animal species and the advisability and morality of ⁴ taking animals from the wild is now being questioned.” Peng,

⁵ כנ"ל, 4.

D’Cruze, N.; Green, J.; Elwin, A.; Schmidt-Burbach, J. Trading Tactics: Time to Rethink the Global Trade in ⁶ Wildlife. *Animals* 2020, 10, 2456. <https://doi.org/10.3390/ani10122456>

⁷ שם.

Peng, S.; Broom, D.M. The Sustainability of Keeping Birds as Pets: Should Any Be Kept? *Animals* 2021, 11, ⁸ 582. <https://doi.org/10.3390/ani11020582>, 10

"Mortality figures for captive wild birds during handling and transport are much much higher than those for mortality during transport of any other animals used by humans"⁹

די בעובדה שכשמונה מכל עשרה ציפורים מוצאות את מותן כבר בתהליך שבין הלכידה למכירה, כדי ללמד כי בעלי כנף הינם בעלי מאפיינים פיזיים ונפשיים שאינם מתאימים לסחר. גורמים נפוצים לתמותה הינם חנק, סטרס ופחד. כל אימת שהרשות נותנת היתר סחר בבעל כנף כלשהו, עליה לראות לנגד עיניה את הסבל שתחווה כל ציפור וציפור במהלך הדקות והשעות הארוכות, תוך כדי הפחד המצמית או תהליך החנק שיביאו אל מותה.

אך זוהי רק ההתחלה.

נבחן כעת גם מה יעלה בגורלן של אלה ששרדו.

צרכי בעלי כנף בשבי

13. ה-EFSA (European Food Safety Authority) קבע שורה של תנאים שקיומם חיוני כדי להבטיח רווחה נאותה לבעלי כנף המוחזקים בשבי: חובה לאפשר להם לנשום, לנוח ולישון, לעשות פעילות גופנית ולעוף, להימנע מפחד, לשתות ולאכול, גישה למקום מחבוא ולמקום מנוחה בטוח, לאפשר מימוש חוש החקר הטבעי שלהן ולשוטט, ליצור קשרים חברתיים, להפחית סיכוי להידבק במחלות, לנקות את הנוצות במקור, לאפשר תרמורגולציה, להימנע ממגע עם כימיקלים מסוכנים, ולהימנע מכאב.¹⁰

א. הצורך לנשום

הבעיה עולה במהלך הובלה, כאשר הציפורים מוחזקות פעמים רבות בכלובים או בארגז בלי אספקה מספקת של אוויר. בנוסף, ההובלה יכולה לחשוף אותן לאדים או עשן רעילים. חוסר אוויר או אוויר באיכות גרועה מהווים גורם עיקרי לתמותה של ציפורים במהלך הובלה, ובעיקר אם הציפורים דחוסים בתוך ארגז קטן, דבר שקורה במיוחד במהלך סחר בלתי חוקי. שיעורי התמותה עבור ציפורי בר במהלך לכידה והובלה הרבה יותר גבוהים מכל בעל חיים אחר אשר משמש לצרכי האדם. מעבר לעובדה שמדובר בממות אכזרי מאוד, קשיי נשימה גורמים גם לפחד, שהוא כמובן אינדיקטור של רווחה גרועה.

Id., 4.⁹

EFSA. Animal health and welfare risks associated with the import of wild birds other than poultry into the ¹⁰ European Union, מהמאמר של PENG.

B. Jordan Science-based assessment of animal Rev. sci. tech. Off. int. Epiz., 2005, 24 (2), 515-528 ראו גם welfare: wild and captive animals

EFSA J. 2006, 410, 1-55.

ב. הצורך לנוח ולישון

עצם לכידת הציפור והחזקתה לאחר לכידה משבשים את הרגלי הציפור ומונעים ממנה מנוחה ושינה. בנוסף, יש מצבים בהם בעלי ציפורים מחזיקים אותן בתנאים שמונעים מהן מנוחה ושינה בכמות ואיכות מספקות.

ג. הצורך בפעילות גופנית ובתעופה

פעילות גופנית עבור ציפורים היא קריטית לתפקוד מערכות הגוף לרבות המוח. ציפורים בכלובים קטנים אינן יכולות לעוף, או לעוף למרחק כדי שהפעילות הגופנית תהיה מספקת. צפיפות בכלובים, או במהלך ההובלה או בחנויות למכירת בעלי חיים, או בבית של בעלי הציפור, מונעת פעילות גופנית מהציפורים. החזקת ציפור בכלוב שאינו מאפשר תעופה מהווה אינדיקטור נוסף של רווחה גרועה.

תופעה רווחת נוספת בקרב בעלים של בעלי כנף, היא להטיל בהם מומים במטרה להגביל תנועה בכלובים או להגביל תעופה - שיוף ציפורניים, וגזירה של נוצות תעופה. פגיעה מעל עצם החזה היא תופעה רווחת בשל קיטום רב מדי בכנף. כמו כן, קיטום רב מדי גורם לציפור ליפול במקום לדאות בעת יציאה מהכלוב. מדובר בפרקטיקה מקובלת שגורמת כאב וסטריס לציפור¹¹.

ד. מניעת פחד

ציפורי בר מאד מפחדים להיות במקום סגור ומותחם. הם גם מפחדים ממי שנראה להם כטורף מסוכן, כגון בני האדם. הפחד שנגרם להם ממצבים אלה, הוא אחד הגורמים העיקריים לשיעורי תמותה גבוהים של בעלי כנף שנלכדו בטבע והוכנסו לכלובים. כאשר ציפורים קטנות נלכדו בטבע לשם מכירתן כחיות מחמד, 90% מתו לפני שהגיעו למכירה. אפילו בקרב בעלי כנף בעלי ערך גבוה כגון תוכים גדולים, 75% מתו לפני מכירה.

ה. שתיה ואכילה

ציפורים מגיבות לסטריס ופחד עקב לכידה, הובלה, קירבה למי שנראה להן כטורפים (שוב, כגון בני אדם) על ידי הימנעות משתיה ואכילה. הן גם נפגעות ממזון שאינו מתאים. השמנת יתר היא גם בעיה, אכילה מתוך שעמום ובלתי פעילות גופנית.

ו. גישה למקום מחבוא ומקום מנוחה

אחוז גבוה של ציפורים בטבע מבלות את רוב זמנן במחבוא מסכנה. מדובר במרכיב חיוני של הביולוגיה שלהן. מניעת היכולת שלהן להתחבא גורם לפחד וסטריס.

לציפורים רבות המוחזקות בשבי, אין מקום מחבוא בתוך הכלוב שלהן. הן גם זקוקות למקום מנוחה איפה שנוח להן ואיפה שהן מרגישות בטוחות. העדר מקומות כאלה גורם להתנהגות חריגה כגון נשיכות וסימני תוקפנות אחרים, צעקות, הקאות, ועוד.

¹¹ ר' בנדהיים וצוויבל, ה"ש 14 להלן.

ז. חוש הסקרנות הטבעי והצורך לשוטט

לחוש הטבעי של סקרנות וחקר אצל ציפורים חשיבות למניעת סכנות, למציאת מקומות מנוחה, חיפוש מזון, והתנהגות חברתית.

אלא שלציפורים בכלובים אין אפשרת לממש את החוש הטבעי הזה.

ח. קשרים חברתיים

בעלי כנף המוחזקים כחיות מחמד בלי קשר עם בני מינן, סובלים מאד: אלה חיות להקה והבעלים שלהן אינם מהווים תחליף לכך. בפועל במהלך חייהם הם עוברים ידיים ובבתיים הפרטיים הם שוהים שעות רבות לבד וסובלים מבדידות וכתוצאה מכך מפתחים בעיות התנהגותיות. חוסר תקשורת עם בני מינן הוא אינדיקטור נוסף של רווחה גרועה מאד.

גורם עיקרי לפחד וסטריס בקרב בעלי כנף המוחזקים בשבי הוא ההפרדה ממשפחה וחברים. הגבלות על ההתנהגות הטבעית שלהן גורמות להפרעות בהתנהגות שלהן.

ט. מחלות, פציעות, הימנעות מכאב

אי ניקוי כלובים באופן סדיר, מים שלא מוחלפים לעתים קרובות, תנאים סניטריים ירודים ואיכות אוויר ירודה, העדר איורור, חפצים בתוך הכלוב שהציפור עלולה לבלוע או לשאוף, העדר מתקנים לרחצה, תת-תזונה - כל אלה מוגדרים כגורמים למחלות אצל בעלי כנף המוחזקים בכלובים. כך למשל, קיימת תופעה של שברים אצל גוזלים בשל האכלת יד בהרכב דייסה שאינו כולל די סידן. מנגד, עודף סידן גורם לפגיעה קשה בכליות. עיוותי רגליים ועיוותי מקור המצריכים טיפול כירורגי הינם תופעה נפוצה במיוחד בקרב גוזלי ה"ג'אקו". יש הסוברים כי בנוסף לתזונה לקויה הדבר נובע גם מטמפרטורת הדגרה לא ראויה. תופעה נוספת היא כיב בזפק הנוצר עקב האכלת גוזלים, בין בשל דייסה חמה מדי הגורמת לכוויה ובין בשל החדרת צינור האכלה קשוח ופציעת הזפק. זוהי פגיעה שלעתים מתגלה רק לאחר שנוצר נמק אשר לעתים גדל עד שהגוזל מתנוון ומת. ציפורים מורעלות מאבץ המופיע בברזל המשמש לבניית כלובים. מדי שנה מתים ציפורים מהרעלת גז הנפלט ממחבתות וסירים המצופים בטפלון ומחוממים יתר על המידה, בעיקר בחורף כשהחלונות סגורים.¹²

כלוב שאינו מספיק גדול או שבנוי באופן לקוי, מהווה מקור לפצעים בציפור. אם הכלוב קטן מדי או מתוכנן באופן לקוי, קיים סיכון של גרימת פצעים לציפורים. הכלוב חייב להתאים לצרכים הייחודיים של המין הספציפי, אחרת הוא מהווה איום על הציפור. בעלי כנף חולים או פצועים מגיעים תכופות למרפאות פרטיות, עם פציעות ושברים בשל מבנה גופם העדין המותאם לתעופה. אלה יצורים שמטבעם בסטריס גבוה – נוטים לחרדה ובריחה. והתוצאה היא פגיעה חמורה ברווחה.

¹² שם

י. מחלות נוצות, ניקוי נוצות והתנהגות נלווית לניקוי נוצות.

בעלי חיים שעפים זקוקים לכנפיים נקיות, ולכן יש צורך במקום מרווח שבו הציפור יכולה לעסוק בפעילות זו. העדר מרווח כאמור פוגע ברווחת הציפור. בעיה רווחת נוספת היא מחלות נוצות, הנגרמות בשבי עקב תלישה עצמית, תלישה על ידי בני זוג, חוסרים בהזנה, הרעלות שונות כמו אבץ, ועוד.

הסיבה העיקרית לתלישת נוצות בתוכיים המוחזקים כציפורי מחמד היא תסכול, שמקורו לרוב בשעמום. תוכיים הינם בעלי אינטליגנציה גבוהה במיוחד, וזקוקים לגירויים ולתעסוקה תמידיים¹³.

יא. החזקה בכלוב

הבעיה העיקרית בהחזקת ציפורים היא הכלוב. נטען בספרות המקצועית כי אין להתיר החזקת ציפורים בכלובים כלל. ציפורים נועדו לעוף.

החזקת ציפורים בכלובים שאינם מאפשרים להן לעוף גורמת למגוון בעיות קשות ונפוצות:

- רמות גבוהות של סטרס;

- מחלות;

- הפרעות בהתנהגות כגון תלישת נוצות ופגיעה עצמית;

- פגיעה קוגניטיבית;

ועוד.

על סמך מחקרים על תוכים המוחזקים לבד בכלובים קטנים ללא אפשרות לקיים את ההתנהגות הטבעית שלהם, נקבע שתוכים אינם מתאימים לשמש כחיות מחמד בשל האינדיקטורים הרבים של רווחה גרועה.

בהקשר של כלובים נציין את תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (גידול תרנגולות מטילות והחזקתן בלולים לצרכים חקלאיים), התשפ"ב-2022, האוסרות בכלל על החזקת מטילות בכלובים¹⁴. ואם כך לגבי תרנגולות, קל וחומר לגבי ציפורי בר.

כושר קוגניטיבי של בעלי כנף והפגיעה בהם בשל הסחר- כללי

14. לבעלי כנף יש רמה גבוהה של כושר קוגניטיבי, ולגבי תוכים ועורביים, רמת תפקוד המוח שלהם עולה על זה של רוב הקופים.

¹³ ש.ס.

¹⁴ ק"ית 10231, התשפ"ב (30.6.2022), עמ' 3312.

All bird species kept as human companions have a high level of cognitive ability, and research on parrots and corvids shows that these animals have a level of sophistication of brain function superior to that of most monkeys.¹⁵

15. ספציפית לגבי תוכים, מחקרים חדשים בביולוגיה ובהתנהגות של תוכים בטבע חושפים את השפעת הסחר בתוכים כחיות מחמד ומוסיפים להבנת הפגיעה החמורה ברווחה שלהם בשבי. אספקטים רבים של התנהגות תוכים בטבע אינם מתקיימים בשבי. זאת, בנוסף לכך שיש יותר מינים של תוכים שמאוימים גלובלית כמעט מכל קבוצה אחרת של ציפורים.

In general, their [parrots] presence in the pet trade has resulted in serious animal welfare and conservation challenges for parrots, indicating that these animals may be unsuitable as human companions.¹⁶

16. לגבי בעלי כנף ככלל, בשנים אחרונות מתחזקת המסקנה שלא ניתן להחזיק בהן כחיות מחמד, או בגלל שנלכדו בטבע, או בשל בעיות התנהגותיות, תזונתיות ובריאותיות עקב תנאי החזקה בלתי הולמים ואי התאמתם לחיים בתוך כלוב ולשמש חיות מחמד.

"It is not ethically right to keep the majority of the birds that are at present kept as pets, due to the origins of some species, and for others, the large number of nutritional, health, and behavioral problems that occur due to inadequate keeping conditions and incorrect husbandry by the bird owners. If birds are to be continued as a companion animal for people, then more effort should be made ... to supply literature to prospective owners, highlighting not only the proper care for the species of bird but also its needs and requirements. New laws are needed to prohibit taking birds from the wild and keeping birds in conditions that do not meet their needs, and some wording to achieve this is proposed."¹⁷

17. קיימת מגמה עולמית להגברת ההגנה על בעלי כנף. ניתן לציין למשל תקנות חדשות של משרד החקלאות של ארה"ב (תיקון ל חוק ה-AWA, ANIMAL WELFARE ACT, בשם Standards for Birds Not Bred for Use in Research Under the Animal Welfare Act) שייכנסו לתוקף השנה. התקנת התקנות היא תוצאה של מאבק ארוך של ארגוני בעלי חיים בארה"ב שכלל גם תביעות לבית המשפט נגד משרד החקלאות האמריקאי¹⁸. לצד המגמה לצמצום הסחר, הרי שכל עוד הסחר מתקיים, נדרשת לכל הפחות

¹⁵ Peng, שם 8, בעמ' 7.

¹⁶ Engebretson, M. (2006). The welfare and suitability of parrots as companion animals: A review. *Animal Welfare*, 15(3), 263-276. doi:10.1017/S0962728600030475
ראו גם ד"ר אורי בנדהיים, "דר דלית צוויבל" גידול תוכים, מהדורה מעודכנת. (לעיל והלן: "בנדהיים וצוויבל")
Mellor EL, McDonald Kinkaid HK, Mendl MT, Cuthill IC, van Zeeland YRA, Mason GJ. 2021 Nature calls: intelligence and natural foraging style predict poor welfare in captive parrots. *Proc. R. Soc. B* 288: .20211952 <https://doi.org/10.1098/rspb.2021.1952>.

¹⁷ שם 3 D'Cruze'

¹⁸ <https://www.federalregister.gov/documents/2022/02/22/2022-03565/standards-for-birds-not-bred-for-use-in-research-under-the-animal-welfare-act>.

https://blog.humanesociety.org/2022/04/decades-long-persistence-pays-off-as-proposed-federal-regulations-will-protect-captive-birds.html?credit=blog_post_040622_id12812

קביעת כללים קפדניים על מנת לצמצם ככל הניתן את הפגיעה בציפורים, ומן הראוי שרטי"ג תקדם זאת, ככל שבכוונתה להמשיך להתיר סחר.

שימור טבע ואובדן מגוון ביולוגי

18. איסור סחר בציפורים נדרש לא רק מטעמי מניעת צער בעלי חיים אלא גם מטעמי שימור טבע ואובדן מגוון ביולוגי. מעבר לשיקולי רווחה ושיקולים אתיים, לכידת בעלי כנף מהטבע פוגעת במגוון ביולוגי ושימור טבע בכלל. שליש מכל המינים של בעלי הכנף הנמצאים בסכנת הכחדה – כ-400 מינים – מאוימים כתוצאה מהסחר בהם.¹⁹ האיומים על מינים של בעלי כנף וחיות בר אחרות עקב הסחר בהם מטילים ספק אם ניתן בכלל להשיג סחר שהוא גם בר קיימא וגם אתי, וזאת במיוחד בשל העדר הערכות מדעיות של השפעת הסחר על אוכלוסיות, דבר חיוני ליצירת סחר בר קיימא.

"Although awareness of the scale of biodiversity loss is growing, assessments of the wildlife trade remain incomplete, despite reports that direct wildlife exploitation is the second most damaging human activity to global biodiversity."²⁰

ועוד :

"The disconnect between trade regulation and source population health potentially threatens thousands of bird and fish species for pet trade. Without global assessments, we cannot be confident in similar assertions for reptiles, despite their popularity as pets and vulnerability to increased demand for novel species. Gaps in conservation assessments leave many reptile species with little or no population data, meaning that many species could be traded despite risks to population viability, especially if sourced from wild populations. At least 21 species have had their entire wild populations harvested by collectors using species descriptions, and numerous other populations have suffered declines from over-collecting."²¹

סחר בזוחלים - עדכון

מחקר חדש לגבי סחר בינלאומי בזוחלים

19. לגבי זוחלים, נוסף על האמור בחוות הדעת מיום 3 באוגוסט 2020 (הרצ"ב שוב לנוחותכם), ונציין מאמר שפורסם בספטמבר 2020 שעובד נתונים של סחר בזוחלים במטרה לסקור את ההיקף הנרחב של הסחר הבינלאומי. החוקרים מצאו שמעל 35% מכלל המינים של זוחלים נסחרים באינטרנט. שלושה רבעים

<https://www.peta.org/blog/usda-passes-protections-for-birds/>

¹⁹ Estimated that one-third of all endangered wildbird species, totaling more than 400 species, are threatened because of the pet trade. Ribeiro, J., Reino, L., Schindler, S. *et al.* Trends in legal and illegal trade of wild birds: a global assessment based on expert knowledge. *Biodivers Conserv* **28**, 3343–3369 (2019). <https://doi.org/10.1007/s10531-019-01825-5>

²⁰ Marshall, B.M., Strine, C. & Hughes, A.C. Thousands of reptile species threatened by under-regulated global trade. *Nat Commun* **11**, 4738 (2020). <https://doi.org/10.1038/s41467-020-18523-4>

²¹ שם.

מסחר זה הוא במינים שאינם מוגנים על ידי חקיקת סחר בינלאומית. מינים אלה כוללים מספר רב של מינים בסכנה או מינים המוגבלים למרחב המחיה שלהם, בעיקר באסיה.

בערך 90% ממיני הזוחלים הנסחרים, נמצאת מסך הפרטים הנסחרים, נלכדו מהטבע.

20. כל עוד מתקיימים היתרים כלליים והגידול אינו מוגבל רק לבעלי היתרים ספציפיים, אין שום אפשרות להתחקות אחר בעלי החיים הנלכדים בטבע, והסחר הנרחב גורם ל"הלבנה" של תופעת הלכידה מהטבע.

21. קיימת תופעה רווחת של לכידת פרטים רבים מהטבע מיד לאחר שמתפרסם מידע על מין חדש ש"נכנס" לשוק. תופעה זו חושפת לסחר דבר החושף לסחר במיוחד מינים אנדמיים, הייחודיים לאזורים מסוימים. בשל ניטור לקוי של גודל אוכלוסיות ולכידת יחידים, נדרשת חשיבה מחודשת על חוקי הסחר בחיות בר בכלל ובזוחלים בפרט.

22. החוקרים קוראים להפוך את המצב הקיים, באופן שתוטל על מי שמבקש לסחור בחיית הבר החובה להוכיח כי הסחר במין זה של זוחל הוא בר קיימא כתנאי לקבלת היתר, שכן זה לא תפקידן של הרשויות להוכיח שהסחר אינו בר קיימא או פוגע בחיית הבר באופן שאינו מידתי.²²

23. אנו מסכימים עם ההמלצה הנ"ל, וסבורים כי למעשה היא **תואמת את דרישת הדין הישראלי כבר כיום**. הטלת חובת ההוכחה שהסחר הוא אכן בר קיימא וגם אינו פוגע בבעל החיים עקב הלכידה בטבע או גידולו בשבי, מההובלה או מההחזקה, צריכה לחול על המבקש לעסוק בסחר לרבות מי שמוביל, מחזיק או מוכר את הזוחל.

כיוון שהכלל הקבוע בחוק הוא שאין לסחור בחיות בר, והחריג הוא קבלת היתר מיוחד לעשות זאת, הנטל להוכיח את הדרוש לשם חריגה מהכלל מוטלת על מי שמבקש את ההיתר. הנטל להוכיח שלא תיגרם פגיעה אסורה, היא על מי שמבקש לעשות דבר מה העלול לפגוע.

כלל זה יש להחיל לגבי כל חיות הבר הנסחרות- זוחלים, בעלי כנף ויונקים כאחד. כמובן שההצעה הנ"ל לא תסייע לסחר בלתי חוקי שהוא רוב הסחר היום, ולכן החשיבות בהטלת איסור מוחלט על סחר בחיות בר.

תקנות להגנה על זוחלים

24. לגבי תקנות ספציפיות להגנה על זוחלים, נציין כי בשנת 2017 במדינת נבדה בארה"ב, **הוחלט לאסור על אוספים מסחריים של זוחלים**, וזאת בתגובה ללכידה בלתי מוגבלת של זוחלים מהטבע אשר גרמה לירידה עצומה בגודל של אוכלוסיות של לטאות וזוחלים. במהלך שלושים השנים האחרונות, אספנים מסחריים לקחו קרוב לחצי מיליון זוחלים מהשטחים הציבוריים של נבדה, תוך פגיעה קשה באוכלוסיות. התקנות החדשות מסמיכות את מחלקת חיות בר של מדינת נבדה להפסיק לתת היתרים ללכידת זוחלים ולהטיל איסור על הסחר בהם.²³

²² ש.ם.

²³ https://www.biologicaldiversity.org/news/press_releases/2017/nevada-reptile-collection-ban.php#:~:text=Nevada%20Bans%20Destructive%20Commercial%20Reptile%20Collection&text=LAS%20VEGAS%E2%80%9494%20The%20Nevada%20Board,scientists%20and%20hundreds%20of%20supporters.

סחר בחיות בר- סיכום

25. כאמור לעיל, בשנים האחרונות ובעיקר מאז פרוץ מגיפת הקורונה, התרבו מחקרים בעניין סחר בחיות בר. נציין מחקר נוסף משנת 2020, שיש בו כדי להצביע על המגמה של אנשי המקצוע בעולם. המחקר קורא להטלת איסור על הסחר הבינלאומי בחיות בר תוך מטרה מוצהרת להביא לכדור ארץ שהוא בטוח, בר קיימא, והומאני, ולהביא לקץ המצב השורר כיום שבו סחר בחיות בר הוא אחת התעשיות הרווחיות.²⁴ הם תוקפים את התפיסה השגויה לפיה סחר בחיות בר הוא "WELL REGULATED" באופן המקנה הגנה מספקת.

26. במחקר הובהר כי כיום כבר ברור שהסכנות שנובעות מהסחר, מאיימות על רווחת בעלי החיים, על המגוון הביולוגי, על בריאות הציבור ועוד. אלה הן סכנות של ממש שאין להתעלם מהן. התפיסה לפיה סחר יכול להיות גם חוקי, גם בר קיימא, וגם הומאני ושוויוני, היא שגויה ובלתי ניתנת להשגה. המגמה האולטימטיבית היא להפסיק את הסחר כליל.²⁵ המאמר משיב לטענות שהפסקת הסחר בחיות בר תפגע בקהילות מקומיות שמתפרנסות מהסחר, תחמיר עוני, תפגע בזכויות האדם, ושניתן לקיים פיתוח בר קיימא, ופרויקטים להגנה על חיות בר ושימור טבע בכלל באופן מספק. המחקר מבקש להפריך את הגישה המקובלת שניצול בר קיימא של חיות בר מסייע למניעת אובדן מגוון ביולוגי, שסחר מספק את המשאבים הכספיים להגן על הטבע, תוך מתן תועלות במובן פיננסי וחברתי בעיקר לקהילות הקיימות בקרבת אוכלוסיות של חיות בר. מחברי המאמר מדגישים כי העדר נתונים מדעיים על הסטטוס של אוכלוסיות של חיות בר, וניהול וניטור לא אפקטיביים של הסחר, מביאים לכך שסחר בר קיימא והומאני כלל אינו אפשרי.²⁶

27. **על הרשות לבחון תחום זה שבהסדרתה ממעוף הציפור, תוך התאמה מתמדת ליזע הנצבר במחקר העולמי והמקומי ולמגמות הנובעות ממנו. אך הדין הישראלי מחייב את הרשות גם לרדת מטה ולראות את סבלה ומצוקתה של הציפור האחת, (והצב, והאוגר), לראות את סבלם של כל אחד ואחד מהם, ולשאול על מה ולמה היא מצדיקה ומתירה אותו.**

במכתב זה הבהרנו כי משני הרבדים הללו- הכללי והפרטני כאחד – מתחייבת הפסקת היתרי הסחר והגידול של ציפורים, ושל חיות בר ככלל, כחיות מחמד.

---

²⁴ D'Cruze, שם 10,2456.3 wildlife.Animals2020, ראו גם שם 8, Peng

²⁵ שם D'Cruze.

²⁶ שם D'Cruze.